

REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO PROSVJETE I NAUKE

ZAVOD ZA ŠKOLSTVO

predmetni program

ŠPANSKI JEZIK

IV, V, VI, VII, VIII i IX razred devetogodišnje osnovne škole

---

1. NAZIV NASTAVNOG PREDMETA

STRANI JEZIK

NAZIV PREDMETNOG PROGRAMA

ŠPANSKI JEZIK (prvi strani jezik)

2. ODREĐENJE PREDMETNOG PROGRAMA

a) Položaj, priroda i namjena predmetnog programa

U savremenom svijetu, u kojem se brišu granice, strani jezici kao i španski, postaju značajno sredstvo komunikacije. Španski jezik u našoj sredini budi radoznalost i želju za poznavanjem naroda i kultura kojima je to maternji jezik jer je veoma rasprostranjen u svijetu, a za nas i »egzotičan«. To je jezik bogate istorijske i kulturne tradicije. Španski jezik je zvanični jezik u Španiji, u kojoj živi 40 miliona stanovnika, u 19 država Latinske Amerike, tj. u svim osim u Brazilu. U Hispanskoj Americi španski jezik govori 300 miliona ljudi, a širom Sjedinjenih Američkih Država se srećemo sa tim jezikom. Španski jezik je jedan od svjetskih jezika i zvanični je jezik u Ujedinjenim Nacijama. Po broju izvornih govornika, španski je četvrti jezik u svijetu – poslije mandarinskog kineskog, engleskog i hindu jezika.

Obzirom na njegov značaj španskom jeziku treba dati zasluženno mjesto u našem obrazovnom sistemu i obezbijediti njegovo izučavanje (kao i ostalih stranih jezika) u osnovnim i srednjim školama.

Znanje i jezičke sposobnosti koje učenici/ce usvajaju i razvijaju tokom nastave stranog jezika su važne, prije svega zbog neposredne upotrebljivosti za učenike/ce, kasnije za njihovo stručno i permanentno obrazovanje, za širenje njihovih komunikacijskih sposobnosti izvan granica maternjeg jezika, kako u profesionalnom tako i u ličnom životu, tj. za razvijanje šire međukulturne komunikacijske sposobnosti. Pored očigledno upotrebljivih vrijednosti nastava španskog jezika neposredno doprinosi i saznavnom razvoju učenika/ce, širenju njegove/njene svijesti o mogućnostima jezičkog sporazumijevanja, kao i svijesti o jezičkim sistemima, o njihovom kulturnom određenju iz perspektive stranog jezika i strane kulture. Nastava stranog jezika takođe doprinosi i humanističkom razvoju učenika/ca, jer im omogućava neposredan kontakt sa drugim ljudima i njihovim kulturama. Nastava španskog jezika doprinosi takođe i ličnom razvoju učenika/ca kao most do drugih kultura i izazov

za razumijevanje njihove različitosti, jer im omogućava neposredan kontakt sa drugim ljudima i njihovim kulturama i uočavanje različitosti, a njihovim upoređenjem jača učenikovu/cinu svijest o nacionalnom identitetu.

U osnovnoj školi, pri uvođenju djeteta u svijet stranog jezika, ne mijenja se samo njegov odnos prema stranom već i prema maternjem jeziku, snaži povjerenje u sebe koje prelazi u samosvijest i poštovanje ostalih ljudi.

U Crnoj Gori španski jezik još uvijek nije dobio zaslužen mjesto u obrazovnom sistemu. Bar je jedini grad u kome postoji nastava španskog jezika u jednoj osnovnoj školi koja je dobila ime »Meksiko« kao rezultat prijateljskih odnosa Meksika i Jugoslavije. Španski jezik se izučava u ovoj školi kao drugi strani jezik u V, VI, VII i VIII razredu.

Kao jedan od obaveznih stranih jezika, španski jezik treba da postane dio opšteobrazovnog programa u osnovnoj i srednjoj školi. U osnovnoj školi se može početi učenje u druge tri godine, tj. u IV razredu (prvi strani jezik), ili u treće tri godine, tj. u VII razredu kao obavezni izborni predmet (drugi strani jezik).

b) Broj časova po godinama obrazovanja

Obavezni predmet	Razred									Ukupno	%
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX		
I strani jezik				2	3	4	4	3	3		
Broj časova godišnje				60+8	90+12	120+16	120+16	90+12	81+12		
Broj radnih sedmica				30	30	30	30	30	27	561+78	

Nivo postignuća po godinama obrazovanja

RAZRED	Nivo	Broj časova potrebnih za postizanje znanja i jezičkih vještina na određenom nivou
IV	A 1.1	68
V	A 1.2	170
VI	A 2.1.1	306
VII	A 2.1.2	442
VIII	A 2.2	544
IX	A 2 ⁺	637

3. OPŠTI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Jedan od osnovnih ciljeva učenja stranog jezika je vaspitanje za toleranciju, za poštovanje različitosti i saradnje sa drugima, poštovanje dječjih i ljudskih prava i razvijanje sposobnosti za život u demokratskom društvu. Razumijevanje i poštovanje drugih zavisi od interesovanja za druge. Zato je jedan od osnovnih ciljeva izučavanja stranog jezika podstaći interesovanje za drugo i drugačije.

Savremena nastava španskog jezika u osnovnoj školi je usmjerena ka učeniku/ci, njegovom/njenom jezičkom razvoju i postepenoj samostalnosti (nastava koja pozitivno utiče na razvijanje sve četiri jezičke sposobnosti: slušanje, razumijevanje, usmeno i pismeno izražavanje).

Učenjem španskog jezika učenici/ce:

- u osnovnoj školi počinju da razvijaju sposobnosti za međukulturne i međujezičke komunikacije (osposobljavaju se za stvaranje kontakta – prije svega za komunikaciju sa vršnjacima),
- razumiju da je španski jezik sredstvo kojim stižu više znanja, saznaju više o ljudima i društvenim odnosima u zemljama španskog govornog područja,
- upoređivanjem svoje i druge kulture razvijaju senzibilitet i razumijevanje za različito,
- razvijaju svoje saznavne sposobnosti višeg nivoa – analize i sinteze, procjenjivanja i vrednovanja, što im omogućava kvalitetnu upotrebu informacija u novim okolnostima,
- razvijaju kreativnost, potrebu za izražavanjem i osjećaj za estetske vrijednosti,
- razvijaju sposobnost rada u grupi, međusobne saradnje i podrške,
- razvijaju sposobnost odgovora na govorne i negovorne podsticaje,

- oblikuju lične ciljeve učenja, vrednuju svoja postignuća i trude se da ih poprave,
- oblikuju opšte kulturne i obrazovne vrijednosti.

Za realizaciju navedenih ciljeva učenici/ce usvajaju jezička znanja i razvijaju jezičke sposobnosti.

1. Jezičko znanje i sposobnost

- upoznaju španski jezik na nivou fonetike, morfologije, sintakse, leksike i na tekstualnom nivou,
- razvijaju jezičke sposobnosti za razumijevanje govornih i pisanih tekstova i za govorno i pisano sporazumijevanje.

2. Sociolingvistička sposobnost

- razvijaju sposobnost razumijevanja tekstova u odnosu na namjenu saopštenja,
- razvijaju odgovarajuće načine govornog sporazumijevanja i negovornog odazivanja.

3. Diskursna sposobnost

- razvijaju odgovarajuću strategiju za učestvovanje u razgovoru.

4. Strateška sposobnost

- razvijaju sposobnost izbora i usklađivanja saopštenja,
- razvijaju sposobnost savladavanja prepreka razumijevanju i nesporazumima,
- razvijaju sposobnost uvažavanja sagovornika.

5. Društveno-kulturna sposobnost

- razvijaju svoju komunikacijsku sposobnost izvan jezičkih granica maternjeg jezika,
- upoznaju različite kulture stranog govornog područja i prema njima usklađuju svoja saopštenja.

6. Strategije samostalnog učenja

- upoznaju i razvijaju strategije samostalnog učenja (aktivnosti koje koriste pri sticanju, čuvanju i upotrebi podataka i znanja),
- navikavaju se na pisanje domaćih zadataka, na upotrebu rječnika,
- razvijaju sposobnost permanentnog učenja.

4. SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Operativni ciljevi za druge tri godine

Cilj nastave španskog jezika na ovom nivou je razvijanje komunikacijske sposobnosti koja je prilagođena uzrastu djeteta i priprema učenike/ce za pažljivo slušanje i odgovarajuće usmeno reagovanje, na izražavanje sopstvenih potreba, interesa i sklonosti. Čitanje i pisanje treba uvoditi postepeno. Jednostavni oblici rada, igre pokretne vještine, učenje svim čulima, igre uloga i simulacije, pjesme, jednostavni književni tekstovi, lutke, crtanje i slikanje itd. omogućavaju da se učenici/ce brže stvaralački razvijaju i steknu osjećaj za jezik i estetske vrijednosti.

U ranom periodu (4. i 5. razred) učenja stranog jezika treba podsticati dječju spremnost na usmeno sporazumijevanje, imitaciju, praćenje eksperimenata, koji uključuju sadržaje drugih predmeta.

Operativni ciljevi za treće tri godine

Cilj nastave španskog jezika na ovom nivou je razvijanje i produblivanje jezičkih sposobnosti (razumijevanje gradiva slušanjem i čitanjem, usmeno i pismeno izražavanje), postepeno upoznavanje sa jezičkim normama, sa konverzacijom i funkcijama koje zahtijevaju reproduktivno, a kasnije i produktivno-stvaralačko promišljanje tematskih i nastavnih sadržaja, koji odgovaraju uzrastu omladinca i njegovim interesovanjima.

Samostalno kreativno učenje omogućava drugačiji nastavni postupak i tehnike koje usmjeravaju učenika/cu na samostalan rad sa knjigama, radnim sveskama, priručnicima i rječnicima, na pripremu za provjeravanje i ispravljanje ličnih jezičkih grešaka, kao i grešaka učenika/ca u grupi.

Teme:

1. Obrazovanje i škola
2. Lični podaci, informacije o osobama
3. Tijelo, zdravlje i higijena
4. Slobodno vrijeme i razonoda
5. Stanovanje
6. Ishrana
7. Okruženje/okolina
8. Kupovina
9. Putovanja i saobraćaj
10. Uslužne djelatnosti/sluzbe
11. Posao i zanimanja
12. Strani jezici
13. Lični odnosi i kontakti
14. Aktuelna zbivanja i društvo

IV razred**Teme: moji drugovi; igre; moj razred; moja porodica.**

Operativni ciljevi	Aktivnosti	Pojmovi / sadržaji	Korelacije
<p>Učenik/ca treba da nauči da:</p> <p>Slušanje</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepoznaje glasove, akcenat, ritam i intonaciju, - razumije jednostavna uputstva za rad, pitanja i objašnjenja nastavnika/ce, - razumije izraze svakodnevnog govora, - razumije jednostavne dijaloge, - prati jednostavne pjesmice. <p>Govor</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepoznaje glasove koji ne postoje u maternjem jeziku, - se govorno odaziva na pitanja, uputstva i izjave nastavnika/ce, - prepoznaje akcenat kratkih riječi i intonaciju kratkih rečenica i fraza, - recituje i pjeva jednostavne pjesmice, - predstavlja sebe i druge, - identifikuje i opisuje lica i predmete. <p>Učenik/ca treba da nauči da:</p> <p>Čitanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepoznaje kratka objašnjenja i uputstva, - prepoznaje jednostavne pjesmice, kratke tekstove i dijaloge, - prepoznaje smisao kratkog pisanog teksta. <p>Pisanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepoznaje i piše slova i riječi, - prepisuje riječi i kratke rečenice, - prepisuje kraće i ilustrovane tekstove. 	<p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - slušaju živi i snimljeni govor, - označavaju i raspoređuju slike, - reaguju jezički i nejezički kada čuju prosta uputstva za rad, pitanja, izjave i upozorenja nastavnika/ce. <p>- izgovaraju glasove koji ne postoje u maternjem jeziku,</p> <ul style="list-style-type: none"> - govorno se odazivaju na pitanja, uputstva i izjave nastavnika/ce, - samostalno govore jednostavne rečenice, - učestvuju u dijalogu, - izvode jednostavne igre i simulacije, - recituju i pjevaju jednostavne pjesmice. <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čitaju jednostavne, kratke tekstove sa poznatim imenima i riječima, - čitaju i povezuju jednostavan tekst sa slikama, - čitaju jednostavne pjesme i rime. <ul style="list-style-type: none"> - prepisuju pojedine riječi i rečenice, - pišu pojedine riječi i rečenice, - pišu i povezuju riječi sa slikom, - pripremaju i izrađuju najjednostavnije projektne zadatke sa nastavnikom/com. 	<ul style="list-style-type: none"> - nombres propios - el género de los nombres comunes - formación del plural - pronombres personales - demostrativos - (esto, eso, aquello) - artículo - números cardinales del 0 al 10 - adjetivos calificativos - preposiciones a, de, en -interrogativos ¿qué?, ¿quién?, ¿cómo?, ¿dónde?, ¿de dónde? - verbos-presente: ser, tener, jugar, ir, llevar - estar + gerundio - conjunciones-y, pero 	<p>Maternji jezik i književnost: glavne riječi u rečenici, potvrđan i odričan oblik rečenice.</p> <p>Matematika: pisanje i čitanje brojeva.</p> <p>Poznavanje društva: škola, način života u porodici.</p> <p>Muzička kultura: ritmičko izgovaranje teksta.</p>

V razred**Teme: moje tijelo; praznici; vrijeme; jelo i piće; životinje; raspust.**

Operativni ciljevi	Aktivnosti	Pojmovi / sadržaji	Korelacije
<p>Učenik/ca treba da nauči da:</p> <p>Slušanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumije jednostavna uputstva, pitanja, izjave i upozorenja nastavnika/ce, - razumije kraće razgovore sastavljene od poznatih informacija, - razumije svakodnevnu komunikaciju u razredu, - razumije pjesme, čestitke, - razumije jednostavne tekstove. <p>Govor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - traži i daje jednostavna objašnjenja i informacije u vezi datih tema, - identifikuje i opisuje lica i predmete, - koristi utvrđene fraze za određene namjene (raspituje se za vrijeme, orijentaciju u prostoru, za osobine i količinu), - izražava zadovoljstvo, nezadovoljstvo, dopadanje, nedopadanje i želju, traži dozvolu za nešto. <p>Učenik/ca treba da nauči da:</p> <p>Čitanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čita jednostavna uputstva, - razumije kraći tekst sa poznatim informacijama, - razumije suštinu i pojedine detalje, - uočava potrebne informacije. <p>Pisanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - popuni tebelu, - dopuni rečenicu ili kraći tekst, - zapiše pojedine rečenice po diktatu, - zapiše nekoliko povezanih rečenica po modelu. 	<p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - slušaju tekst i reaguju jezički i nejezički, - ponavljaju jednostavna uputstva i upozorenja, - povezuju sadržaje sa slikama, - izdvajaju potrebne informacije, - ponavljaju kraće razgovore. <p>- učestvuju u razgovoru sa nastavnikom/com i drugovima,</p> <p>- postavljaju pitanja i daju odgovore,</p> <p>- samostalno govore jednostavne rečenice,</p> <p>- recituju i pjevaju pjesmice,</p> <p>- simuliraju sporazumijevanje u jednostavnim situacijama</p> <p>- igraju uloge i dramatizuju jednostavne dijaloge.</p> <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čitaju kratka uputstva, upozorenja, pozive, savjete, čestitke, - čitaju jednostavne tekstove, prepisuju kraći tekst. <p>- sastavljaju kratke i jednostavne rečenice,</p> <p>- popunjavaju jednostavne ukrštenice,</p> <p>- pripremaju i izrađuju sa nastavnikom/com jednostavne projektne zadatke,</p> <ul style="list-style-type: none"> - pišu brojeve do 100, - uče pjesme, zagonetke. 	<ul style="list-style-type: none"> - presente de los verbos ser y estar - adverbios de lugar-aquí, ahí, allí - abajo, arriba - adverbios de cantidad-mucho, poco, nada - adverbios de tiempo-antes, ahora, después - ayer, hoy, mañana - forma impersonal del verbo haber-hay - artículos indeterminados-un, una, unos, unas - conjugación impersonal de los verbos llover y nevar - presente de los verbos comer, beber, querer, ir y venir 	<p>Maternji jezik i književnost:</p> <p>subjekat i predikat u rečenici, imenice-rod i broj, glagoli-vrijeme sadašnje.</p> <p>Matematika:</p> <p>pisanje brojeva.</p> <p>Priroda:</p> <p>čovjekov organizam.</p>

VI razred**Teme: odnosi sa drugima; slobodno vrijeme; karakteri i raspoloženja; životinje.**

Operativni ciljevi	Aktivnosti	Pojmovi / sadržaji	Korelacije
<p>Učenik/ca treba da nauči da:</p> <p>Slušanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumije jednostavna uputstva, pitanja, izjave i upozorenja, - prati razgovor u razredu, - prati razgovor u vezi određene teme, - uočava određene informacije u kratkim tekstovima. <p>Govor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - učestvuje u kratkim razgovorima koji su inicirani vizuelnim i drugim podsticajima, - postavlja jednostavna pitanja i na njih odgovara, - koristi utvrđene fraze za određene namjene - informacije o ličnim podacima, opisuje veličinu, kvalitet, boju, materijal, razlikuje oblike za obraćanje – ti i Vi, simulira telefonski razgovor, da se informiše gdje se nalazi i šta će raditi, izražava obavezu i naredbu, osjećanja, zahvalnost. <p>Učenik/ca treba da nauči da:</p> <p>Čitanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samostalno čita određane vrste tekstova i dijaloga, - čita i razumije kratke tekstove, pjesme i zagonetke, - uočava glavnu informaciju u tekstu. <p>Pisanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - piše jednostavne rečenice, kraće tekstove i dijaloge, - napiše kraće tekstove, dijaloge i lične poruke po modelu, - primjenjuje osnovna pravila interpunkcije. 	<p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - slušaju odabrane vrste tekstova, - reaguju jezički i nejezički na pitanja, upozorenja, izjave i uputstva, - slušaju razgovor na određenu temu vezanu za tekst iako on sadrži nepoznate riječi koje za razumijevanje nemaju ključni značaj, - provjeravaju tačnost informacije u kraćim tekstovima. - učestvuju u razgovoru u razredu i na određenu temu, - postavljaju pitanja vezana za želje, osjećanja i na njih odgovaraju, - uspostavljaju kontakte u odjeljenju i simuliraju sporazumijevanje u određenim situacijama, - dramatišu kratke šale i jednostavne tekstove - recituju i pjevaju pjesmice. <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čitaju tekst u formi dijaloga, - čitaju i pamte pjesme, zagonetke, šale. - pišu jednostavne, usmjeravane tekstove, - rješavaju jednostavne testove i pismene zadatke, - prerađuju obrađene nastavne sadržaje u jednostavne priče i lične poruke, - izrađuju jednostavne projektne zadatke. 	<ul style="list-style-type: none"> - contracción del artículo y la preposición - los números del cero al ciento, mil, millón - el alfabeto - adjetivos calificativos-género y número - presente de indicativo de los verbos irregulares -ir, venir, hacer - oposición de los verbos ser y estar - uso de los verbos enseñar y aprender - el futuro simple de modo indicativo - los posesivos - los demostrativos - el imperativo en la forma afirmativa y negativa - grados de adjetivo-comparativos sintéticos-mejor, peor, mayor, menor 	<p>Gradansko vaspitanje:</p> <p>škola – obaveze, porodica – obaveze, lijepo ponašanje.</p> <p>Geografija:</p> <p>godišnja doba.</p> <p>Tehnika i informatika:</p> <p>kultura stanovanja.</p> <p>Muzička kultura:</p> <p>pjevanje pjesama svoje i drugih zemalja.</p>

VII razred**Teme: prevozna sredstva; život u prirodi; zdravlje; kupovina; vrijeme i godišnja doba.**

Operativni ciljevi	Aktivnosti	Pojmovi / sadržaji	Korelacije
<p>Učenik/ca treba da nauči da:</p> <p>Slušanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumije uputstva, izjave i upozorenja nastavnika/ce, - razumije i identifikuje predmet razgovora, - razumije detaljnije informacije vezane za poznatu temu. <p>Govor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prati razgovor na zadate teme, - uspostavlja i održava verbalne kontakte u odjeljenju, - koristi utvrđene fraze za određene namjene - izražava posjedovanje i pripadnost, namjere i planove za budućnost, daje i traži informacije o zdravlju, izražava potrebu i želju, razlikuje vrijeme dešavanja radnje - prije, sada, poslije, iskazuje završenu radnju, - izvještava o poznatim temama. <p>Učenik/ca treba da nauči da:</p> <p>Čitanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izražajno čita određene vrste tekstova i dijaloge, - razumije kraći tekst sa velikim brojem izraza koji se često koriste, - čita i razumije cjelinu teksta iako on sadrži nepoznate informacije. <p>Pisanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - napiše jednostavno pismo sa ličnim sadržajem, - popuni formular jednostavnim podacima, - primjenjuje osnovna pravila ortografije. 	<p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - slušaju nastavnikova/cina uputstva, izjave i pitanja i na njih odgovaraju jezički i nejezički, - slušaju kraće tekstove i provjeravaju tačnost informacija navedenih promijenjenim redoslijedom riječi, - povezuju tekst sa informacijama i izjavama govornika, - učestvuju u razgovoru u učionici, - razgovaraju u okviru određenih tema, postavljaju pitanja i na njih odgovaraju, - opisuju ljude, životinje i pojave, - dramatizuju kraći telefonski razgovor, - dramatizuju tekstove, - pitaju za mišljenje i iskazuju mišljenje. <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čitaju uputstva, natpise, opomene, - čitaju dijaloške tekstove, - čitaju i razumiju cjelinu teksta iako on sadrži nepoznate informacije. <p>- sastavljaju jednostavna pisma sa ličnim sadržajem,</p> <ul style="list-style-type: none"> - rješavaju pismene vježbe vezane za određene sadržaje, - rješavaju jednostavne pismene zadatke. 	<ul style="list-style-type: none"> - los pronombres posesivos y demostrativos - los participios regulares de las tres conjugaciones - el pretérito compuesto del indicativo - el grado superlativo de los adjetivos pret.perf.compuesto - de los verbos irregulares - los pronombres personales objeto directo- lo, la, los,las - los pronombres átonos en función de complemento indirecto-le, les - diptongación e>ie en los verbos empezar, querer, venir, preferir... - gerundios irregulares -diciendo, pidiendo, vistiendo, durmiendo 	<p>Maternji jezik i književnost : prezent, imperativ, perfekat.</p> <p>Geografija: po geografskoj karti imenuju narode u Evropi i kojim jezičkim grupama pripadaju.</p> <p>Biologija sa ekologijom: odgovoran odnos prema životnoj sredini.</p>

VIII razred**Teme: putovanja; jela i recepti; proslave i karnevali; zemlje španskog govornog područja; igre i kompjuteri.**

Operativni ciljevi	Aktivnosti	Pojmovi / sadržaji	Korelacije
<p>Učenik/ca treba da nauči da:</p> <p>Slušanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumije pitanja, uputstva i izjave nastavnika/ce, - pamti pojedina komplikovanija uputstva, - prati razgovor u razredu na zadatu temu, - prati informacije i izjave govornika u kontekstu, - prati nešto složenije informacije, indirektno vezane za neku od obrađenih tema. <p>Govor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uspostavlja i održava verbalne kontakte u odjeljenju, - koristi utvrđene fraze za određene namjene - identifikuje zemlje španskog govornog područja, uočava i upoređuje geografski položaj, uočava neke aspekte španske kulture, daje instrukcije i naredbe, razvija tehnike opisa osoba i mjesta, identifikuje osnovna zanimanja i djelatnosti, ispoljava namjeru, želje, osjećanja i interesovanja za nešto. <p>Učenik/ca treba da nauči da:</p> <p>Čitanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izražajno čita određene vrste tekstova, - razumije natpise, uputstva, kratka saopštenja na javnim mjestima, - razumije tekstove vezane za određenu temu. <p>Pisanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kreira jednostavne priče, lične poruke i dijaloge, - popuni tabele i jednostavne obrasce, - samostalno opiše događaje i procese, - koristi elektronske medije za uspostavljanje komunikacije, - priprema podatke za izradu projekata. 	<p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - slušaju odabrane tekstove, - verbalno ili neverbalno reaguju na pitanja, uputstva i izjave nastavnika/ce, - uključuju se u razgovor na određenu temu, - daju mišljenja o tekstovima koje su slušali/e. <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - učestvuju u razgovoru u razredu, - postavljaju opšta pitanja u vezi obrađenih tema, - igraju uloge, dramatišu dijaloge i tekstove u vezi obrađenih tema, - iznose na jednostavan način mišljenje o određenim temama, - pripremaju i sprovode kratke intervjue. <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čitaju dijaloške tekstove - čitaju natpise, uputstva, upozorenja, kratka saopštenja i pronalaze ključne informacije, - čitaju tekstove vezane za određenu temu. <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pišu jednostavna pisma sa ličnim sadržajem, - popunjavaju jednostavne obrasce i tabele, - opisuju događaje i procese, - sastavljaju kratke, usmjeravane ili samostalne tekstove na osnovu onoga što su vidjeli/e, doživjeli/e, čuli/e ili pročitali/e, - izrađuju jednostavne projektne zadatke. 	<ul style="list-style-type: none"> - algunos gerundios irregulares - el uso de la forma pasiva con se - algunos imperativos irregulares muy usados - el contraste del uso entre ser y estar - la acentuación ortográfica de las palabras agudas - la forma y el uso de adverbios de modo acabados en mente - acentuación ortográfica de las palabras llanas - expresiones modales 	<p>Maternji jezik i književnost:</p> <p>poređenje gramatičkih kategorija, uvođenje u svijet književnog djela.</p> <p>Geografija:</p> <p>geografski položaj zemalja španskog govornog područja.</p>

IX razred**Teme: moda; sport; muzika; film; Crna Gora; ekologija.**

Operativni ciljevi	Aktivnosti	Pojmovi / sadržaji	Korelacije
<p>Učenik/ca treba da nauči da:</p> <p>Slušanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumije kompleksnija uputstva, - prati kompleksnije informacije vezane za određene situacije ili teme, - prati i razumije razgovor u razredu, - razumije suštinu, odnosno pojedinosti određene situacije ili teme vezane za tekst, - prati autentične tekstove. <p>Govor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uspostavlja i održava verbalne kontakte u odjeljenju, - postavlja i odgovara na nešto složenija pitanja, - koristi nešto složenije utvrđene izraze za određene namjene - informiše o položaju i kulturno-istorijskom značaju Crne Gore, ispoljava zanimanje za tradiciju i kulturu zemalja španskog govornog područja, upotrebljava izraze kojima se iskazuju osjećanja, objašnjava, izvještava, savjetuje, preporučuje, - izražava mišljenje o nešto složenijim tekstovima. <p>Učenik/ca treba da nauči da:</p> <p>Čitanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samostalno čita tekstove koji su tematski vezani za svakodnevni život, - razumije suštinu tekstova iz novina i omladinskih časopisa, - prati i razumije pjesme, šale i zagonetke. <p>Pisanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sastavlja pisma ličnog sadržaja, - vodi lični dnevnik, - opisuje lica, predmete, situacije, događaje i procese, - samostalno sastavlja i piše funkcionalne i jednostavne fiktivne tekstove. 	<p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uključuju se u razgovor u razredu, - ponavljaju ili prepričavaju sadržaj tekstova koje su slušali, - slušaju autentične tekstove iz svakodnevnog života i objašnjavaju ključne informacije. <p>- simuliraju sporazumijevanje u određenim situacijama,</p> <ul style="list-style-type: none"> - učestvuju u diskusiji u vezi poznatih tema, - upotrebljavaju forme intervjua, - daju kratke usmjeravane ili samostalne izjave o onome što su pročitali/e, doživjeli/e ili čuli/e. <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čitaju natpise, uputstva, upozorenja, kratka saopštenja, - daju mišljenje o tekstovima tematski vezanim za svakodnevni život, - traže informacije iz novina i omladinskih časopisa u vezi sa određenom temom. <p>- pišu pisma i dnevnik ličnog sadržaja,</p> <ul style="list-style-type: none"> - pišu kratke tekstove u kojima opisuju lica, predmete, situacije, događaje i procese, - koriste elektronsku poštu za uspostavljanje kontakata sa izvornim govornicima, - izvode lakše istraživačke zadatke uz upotrebu medija. 	<ul style="list-style-type: none"> - utilizar las perífrasis verbales-haber+infinitivo y deber+infinitivo - la acentuación ortográfica de las palabras esdrújulas - formas generales de acentuación - el pretérito perfecto simple - el imperfecto de indicativo para hábitos en el pasado - presentar las formas y el uso del presente de subjuntivo - aprender las formas y el uso del condicional 	<p>Maternji jezik i književnost: glagolski oblici i vremena.</p> <p>Biologija: bavljenje sportom radi jačanja i oblikovanja tijela i fizičke snage.</p>

5. DIDAKTIČKE PREPORUKE

Nastava španskog jezika upotrebljava metode koje omogućavaju motivaciju za praktičnu upotrebu jezika. Tokom odvijanja nastave učenici/ce razvijaju jezičke sposobnosti: slušanje- razumijevanje živog i snimljenog govora, govor - usmeno izražavanje, čitanje i razumijevanje pisanog teksta i pisanje i pismeno izražavanje. Razvijanje ovih jezičkih kompetencija počinje stranicom tematske motivacije na kojoj su predstavljene fotografije vezane za temu, a koje su slika španske stvarnosti i dječjeg svijeta. Mogu se istaći sličnosti i razlike koje se uoče na slikama u odnosu na našu zemlju. Može se predstaviti i drugi didaktički materijal vezan za tematsku oblast (razglednice, plakati, crteži).

Díálogos – dijalozi

U dijalogima se upotrebljava govorni španski jezik. Cilj im je da razvijaju sposobnost razumijevanja i usmenog i pismenog izražavanja; da predstave riječi i izraze određene tematske oblasti u kontekstu i atraktivnim situacijama.

Metodologija

- pažljivo saslušati dijaloge (sa kasete ili koje će pročitati nastavnik/ca), povezujući ih sa odgovarajućom ilustracijom,
- učenici/ce ponovo slušaju dijaloge ali sa zatvorenim knjigama,
- zatim učenici/ce izražajno čitaju dijaloge,
- slijedi podjela na uloge i dramasko izvođenje.

Escuchamos y hablamos - slušamo i govorimo

Cilj ove aktivnosti je da potvrdi razumijevanje dijaloga, pospješiti razumijevanje govornog španskog jezika i usmenog izražavanja i da razvije slobodnu komunikaciju među učenicima/cama. Ove aktivnosti su pogodne da se naučeni izrazi prenesu u stvarne situacije – razred, školu, svakodnevni život. Kako je osnovni cilj svakog učenika/ce koji/a uči strani jezik da može da komunicira na tom jeziku, preporučuje se da se sve što je moguće opiše ili ispriča, u zavisnosti od nivoa znanja i mogućnosti usmenog izražavanja učenika/ca. Instrukcije koje daje nastavnik/ca moraju biti jasne i precizne. Predlaže se upotreba svih tehničkih sredstava za razvijanje usmenog izražavanja: igra riječi, pjesme, poezija, časopisi, izmišljene ili realne priče, izmišljanje dijaloga da bi se pravile male predstave. Preporučuje se, takođe, upotreba audiovizuelnih sredstava kako bi se postigli ciljevi ovih aktivnosti na način koji je zabavan i koji motiviše učenike/ce.

Leemos y escribimos – čitamo i pišemo

Ova aktivnost ima za cilj da razvije sposobnost izražajnog čitanja i razumijevanja pročitanoog teksta i da pospješiti pismenu komunikaciju pomoću naučenih izraza i riječi. Da bi se na prijatan i interesantan način postigli ovi ciljevi, aktivnosti treba da budu raznovrsne:

- povezivanje teksta sa slikom,
- nepotpuni tekstovi,
- pitanja – odgovori,
- crtanje po opisu,
- igre, poezija, pjesme, itd.

Za razvijanje sposobnosti izražajnog čitanja potrebno je da učenici/ce čuju tekst, pjesmu ili poslovicu na izvornom španskom jeziku. Kasnije će učenik/ca pročitati naglas pokušavajući da izgovori što je moguće tačnije i da postigne odgovarajući ritam i intonaciju. Poželjno je da se djeca dopisuju međusobno u razredu ili sa djecom španskog govornog područja.

Pronunciamos y escribimos bien - lijepo izgovaramo i pišemo

Ove aktivnosti bave se onim fonološkim i ortografskim aspektima koji objektivno predstavljaju izvjesnu teškoću a koji su karakteristični za španski jezik. Cilj im je da se nauči pravilan izgovor riječi koje su specifične za špansku fonetiku, da se utvrdi ortografija ovih riječi i da se otklone nepravilnosti u izgovoru i greške u pisanju.

Historieta gráfica - strip

Preko jezika stripa, koji je blizak učeniku/ci ovog uzrasta, pokušava mu/joj se približiti upotreba govornog španskog jezika. Izabrani su likovi učenikovog/cinog uzrasta da bi se dao primjer stvarnog dječjeg govora. Ciljevi ove aktivnosti su da razvije kod učenika/ce sposobnost čitanja i razumijevanja, da nauči da poveže tekst sa slikom, da mu/joj približi neke običaje i razvije osjećaj za španski humor.

Provjera znanja učenika/ce treba da bude nenametljiva i da se odvija u opuštеноj atmosferi. U toku vježbe govora učenika/cu ne prekidamo, greške zapisujemo i kasnije ukazujemo na njih, jer često ispravljanje ne vodi ka samostalnosti i kreativnosti.

U nastavi stranog jezika nastavnik/ca mora što češće upotrebljavati ciljni jezik. Zato se učenici/ce aktivno sreću sa njim i brzo ga usvajaju. Nastavnik/ca upotrebljava španski jezik u različitim situacijama, primjereno znanju učenika/ce. Kada je potrebno nastavnik/ca će koristiti maternji jezik da objasni pojmove, pravila, da da uputstva za rad..., kada ih učenici/ce ne razumiju.

U osnovnoj školi učenici/ce ne prevode tekstove sa maternjeg na španski i obrnuto, sa namjerom prevođenja i tumačenja, već samo za provjeravanje i razumijevanje u nastavnom procesu.

6. KORELACIJA MEĐU PREDMETIMA

U nastavi španskog jezika nastavni sadržaji se biraju tako da se u njima ostvaruju brojni ciljevi koji su zajednički svim ostalim predmetima u osnovnoj školi. U prvom redu postiže se veza sa maternjim jezikom koja se ostvaruje u sposobnosti sporazumijevanja, u poređenjima određenih gramatičkih kategorija, u skladnijem govoru i u terminologiji. Već usvojeno jezičko znanje u maternjem jeziku olakšaće umnogome razumijevanje nekih gramatičkih kategorija u španskom jeziku. Još u prvim kontaktima sa stranim jezikom približavamo učeniku/ci svijet književnog djela (kroz pjesmice, priče, bajke, dosjetke) u kojem prepoznaje ljepotu umjetničke riječi, što mu/joj pruža užitek u čitanju ne samo stranih tekstova, već na taj način jača ljubav prema maternjem jeziku.

Korelacija među predmetima je očigledna od početka do kraja učenja španskog jezika. Teme se biraju tako da se prepliću sa raznim oblastima - npr. insistiranje na zdravom načinu života u ravnoteži sa prirodom i sa zdravom okolinom znači povezanost sa ekologijom i zdravstvenim vaspitanjem u okviru biologije.

U početnoj fazi učenja stranog jezika nastava je povezana sa kretanjem i opuštanjem, često uz muziku što se prepliće sa fizičkim i muzičkim vaspitanjem.

U početnom periodu je osjetna povezanost sa likovnom kulturom i tehničkim vaspitanjem (izrada crteža i postera različitim tehnikama).

Povezanost sa historijom, geografijom i umjetnošću vidljiva je u poslednjim godinama učenja španskog jezika pošto su učenici/ce već stekli/e odgovarajuća znanja o društvu, drugačijem mišljenju i navikama. Dobiće potpuno jasnu predstavu o geografskom, kulturno-istorijskom i uopšte civilizacijskom aspektu zemalja u kojima se govori španski jezik.

Kompjuteri i informatika su takođe usko povezani sa sposobnostima pronalaženja i upotrebe informacija, kao i veza sa školskom bibliotekom u kojoj ostvaruje funkcionalno informacijsku pismenost.

7. STANDARDI ZNANJA (ISPITNI KATALOG)

Standardi znanja se određuju prema kriterijumima i skalama nivoa znanja koje je utvrdio Savjet Evrope u knjizi Zajednički evropski okvir za žive jezike. Standardi znanja podrazumijevaju opisne iskaze i formulacije (deskriptore) koji treba da oslikavaju očekivani nivo postignuća učenika/ca u ovladavanju kompetencijama jezičkog komuniciranja (čitanje, slušanje, pisanje, izražavanje) na određenom uzrastu i određenoj fazi učenja. Učenici/ce bi trebalo da nakon završene osnovne škole dostignu nivo A2 znanja jezika, odnosno A2+ (za posebno nadarene učenike/ce).

Nivoi postignuća po godinama obrazovanja

Standardi znanja poslije prve tri godine učenja stranog jezika (IV, V i VI razred)

Slušanje (A1)

Učenici/ce slijede i razumiju:

- jednostavna uputstva, pitanja i izjave nastavnika/ce i drugova i na njih (ne)jezički reaguju
- razgovor u razredu i uključuju se u isti,
- kraće tekstove, sastavljene od poznatih informacija, ali u promijenjenom redoslijedu riječi,

- tekst, vezan za određenu temu, iako on sadrži nepoznate informacije, koje za razumijevanje nemaju ključni značaj.

Govor (A1)

Učenici/ce znaju i umiju:

- da učestvuju u razgovoru sa nastavnikom/com i drugovima iz razreda,
- da upotrebljavaju jednostavne izraze i rečenice da bi predstavili jednostavne aktivnosti, situacije i događaje,
- da u jednostavnim oblicima pitaju za želje i informacije i da na pitanja odgovore,
- da uspostave kontakt i da ga održavaju,
- da postave jednostavna pitanja i da na njih odgovore,
- da recituju i pjevaju jednostavne pjesme i da igraju kratke dijaloge.

Čitanje (A1)

Učenici/ce čitaju i razumiju:

- kratke poruke, pozive, čestitke, uputstva, upozorenja, savjete,
- dijaloške tekstove,
- pjesme, zagonetke i jednostavne tekstove, koji malo prelaze njihov fond znanja.

Pisanje (A1)

Učenici/ce znaju i umiju:

- da prepišu tekst i rješavaju jednostavne pismene zadatke,
- da preoblikuju nastavne sadržaje u sopstvene poruke,
- da sa nastavnikom/com pripreme i izrade najobičniji projektni zadatak (plakat),
- da sastave kratak tekst o odgovarajućoj temi.

Standardi znanja poslije druge tri godine učenja stranog jezika (VII, VIII i IX razred)**Slušanje (A2)**

Učenici/ce razumiju:

- kraće izraze koji sadrže visokofrekventne riječi i strukture (informacije o ličnostima, porodici, školi, kupovini, bližem okruženju itd.),
- razgovor u razredu,
- opšti sadržaj adaptiranih tekstova, koji imaju manji broj nepoznatih elemenata,
- sadržaj autentičnih tekstova, poslije nekoliko slušanja.

Govor (A2)

Učenici/ce znaju:

- da učestvuju u razgovoru u razredu sa nastavnikom/com i učenicima/cama,

- da izraze želje, mišljenja, namjere i potrebe,
- da izraze čulna stanja (veselje, strah),
- da daju kratke i samostalne izjave iz određenih tema ili tekstova,
- da opišu ljude, životinje, predmete i situacije,
- da daju kratke izjave o nečemu doživljenom, viđenom ili pročitano,
- da recituju i pjevaju pjesmice.

Čitanje (A2)

Učenici/ce čitaju i razumiju:

- natpise, uputstva, kratke poruke, upozorenja,
- tekstove koji su tematski vezani za svakodnevni život,
- duže tekstove, koji malo prelaze učenikov/cin receptivni fond riječi, otkrivajući značenje nepoznatih riječi na osnovu konteksta ili pomoću rječnika,
- informacije u tekstu koje su potrebne za rješavanje određenih zadataka.

Pisanje (A2)

Učenici/ce umiju i znaju:

- da preoblikuju gradivo u lične poruke i priče,
- da sastave pismo sa ličnim sadržajem,
- da sastave kratke, navođene ili samostalne tekstove, koji su povezani sa onim što je doživljeno, viđeno ili pročitano,
- da opišu osobe, predmete i situacije,
- da izrade planirane zadatke (plakat, poster) koji su u tijesnoj vezi sa izučavanim temama i tekstovima.

Ispitni katalog

II ciklus - IV, V i VI razred

Jezički sadržaji	Jezičke funkcije
<p>Imenice - Sustantivos o nombres Nombres propios El género de los nombres comunes Formación del plural</p> <p>Zamjenice - Pronombres Pronombres personales Pronombres demostrativos-ésto, éso, aquéll Pronombres interrogativos-¿qué?, ¿quién?, ¿cuál? Pronombres posesivos Pronombres indefinidos</p>	<p>Učenik/ca zna da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozdravi i otpozdravi, - predstavi sebe i drugoga, - kaže uzrast, - iskaže pripadanje, - izrazi osnovne prostorne odnose, - izrazi dopadanje i nedopadanje, - traži i daje informacije vezane za vrijeme, rođendane i datume, cijene, dimenzije i udaljenost, školske predmete, odnose među ljudima, želje, zanimanja i interesovanja, prevozna sredstva,

Jezički sadržaji	Jezičke funkcije
<p>Članovi - Artículos Artículos determinados Artículos indeterminados Artículo determinado-contracción del artículo y la preposición</p> <p>Brojevi - Numeros Numeros cardinales 1-100 Numeros ordinales 1-10</p> <p>Pridjevi - Adjetivos Adjetivos calificativos: género y número Adjetivos demostrativos Adjetivos posesivos Grados de adjetivo</p> <p>Predlozi - Preposiciones Preposiciones para lugar, tiempo y dirección</p> <p>Glagoli - Verbos Presente de indicativo-ser/estar Forma impersonal del verbo haber-hay Conjugación impersonal de los verbos- llover y nevar Las tres conjugaciones de los verbos regulares-ar, er, ir Presente de indicativo de los verbos irregulares-tener, ir, hacer, querer, poder El futuro El imperativo</p> <p>Prilozi - Adverbios Adverbios de lugar-aquí/ahí/allí Adverbios de cantidad-mucho, poco, nada Adverbios de tiempo-antes/ahora/después</p> <p>Veznici - Conjunciones Conjunciones y, pero</p>	<ul style="list-style-type: none"> - daje uputstva i naredbe, - izrazi slaganje i neslaganje, - izrazi obavezu, - ljubazno zamoli, - ponudi, prihvati i odbije pomoć, - izrazi odobravanje, - opisuje osobe, životinje, mjesta i događaje.

III ciklus - VII, VIII i IX razred

Jezički sadržaji	Jezičke funkcije
<p>Imenice - Sustantivos o nombres Nombres propios de personas El género de los nombres comunes Formación de plural</p> <p>Zamjenice - Pronombres Pronombres personales-objeto directo-lo, la, los, las Pronombres personales átonos en función de complemento indirecto-le y les Pronombres demostrativos Pronombres relativos-que, quien, el cual, cuyo Pronombres posesivos Pronombres interrogativos Pronombres indefinidos</p> <p>Članovi - Artículos Artículos determinados e indeterminados Contracción del artículo y preposición</p> <p>Brojevi - Números Números cardinales y ordinales</p> <p>Pridjevi - Adjetivos Adjetivos posesivos Adjetivos demostrativos Adjetivos calificativos Grados de adjetivos- comparativo de igualdad, de superioridad y de inferioridad,superlativo Adjetivos descriptivos y gentilicios</p> <p>Predlozi - Preposiciones Preposiciones para lugar, tiempo y dirección</p>	<p>Učenik/ca zna da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozdravi i otpozdravi, - predstavi sebe i drugoga, - prihvati izvinjenje i izvini se, - daje uputstva i naredbe, - kaže uzrast, - iskaže pripadanje, - iskaže osnovne prostorne odnose, - izrazi dopadanje i nedopadanje, - izrazi slaganje i neslaganje, - traži i daje sugestije, - traži i daje dozvolu i izriče zabranu, - izrazi obavezu, - ponudi nešto, prihvati i odbije, - izrazi odobravanje, - izrazi savjet i upozorenje, - izrazi različite stepene vjerovatnoće, - iznese i obrazloži mišljenje.

Jezički sadržaji	Jezičke funkcije
Glagoli - Verbos El presente de indicativo Estar+gerundio El futuro Perífrasis verbal- ir a + infinitivo Los participios regulares de las tres conjugaciones Los participios irregulares Gerundios irregulares El pretérito perfecto compuesto del indicativo El uso de la forma pasiva con se Diptongación e>ie, o>ue en los verbos de las tres conjugaciones El imperativo en la forma afirmativa y negativa Las perífrasis verbales-haber+infinitivo y deber+imperativo El pretérito perfecto simple El imperfecto de indicativo para hábitos en el pasado Las formas y el uso del presente de subjuntivo Las formas y el uso del condicional Expresiones modales	-

8. NAČINI PROVJERE ZNANJA I OCJENJIVANJA

Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i vrši se svakodnevno. Provjeravanje znanja treba obavljati na način koji je zabavan i relaksirajući za učenika/cu, kako se učenik/ca ne bi osjećao/la kao na ispitu, da se ne bi plašio/la od eventualnog podsmjeha ili neuspjeha. Provjeravanje treba da posluži kao motivacija za dalje učenje španskog jezika na prijatan način, kao igra u kojoj učestvuje aktivno i dobrovoljno.

Provjeravanje i ocjenjivanje znanja treba da upozna učenike/ce sa dostignućima i slabostima tako da ih motiviše za dalji rad.

Najčešći oblici svakodnevnog provjeravanja i ocjenjivanja znanja su:

- posmatranje učenikovog/cinog jezičkog ponašanja u toku nastavnih aktivnosti, pri radu u grupama, pri igri uloga, predstavljanja, razgovora, individualnih aktivnosti itd. (nastavnik/ca unosi zabilješku u svoj dnevnik);
- pismeni testovi znanja - provjeravamo sposobnost slušanja, pismenog izražavanja, jezičko znanje (gramatika), pravopis i fond riječi;

- fascikla (portfolio), u kojoj učenici/ce čuvaju odabrane radove što daje pregled učenikovih/cinih radova u dužem periodu i njegovom/njenom individualnom jezičkom razvoju.
- samoocjenjivanje pomoću različitih upitnika - navikavamo ih na samokritičnost i preuzimanje odgovornosti za svoje učenje;
- provjeravanje domaćih zadataka.

Učenici/ce moraju biti upoznati sa oblicima provjeravanja i ocjenjivanja znanja i vrstama zadataka, standardima i kriterijumima za ocjenjivanje.

Sposobnost slušanja - razumijevanja živog i snimljenog govora i čitanja provjeravamo usmeno (odgovori na pitanja o tekstu, razgovor o tekstu, obnavljanje) ili pismeno. Sa čitanjem naglas ne provjeravamo razumijevanje čitanja, već izgovor i sposobnost interpretativnog čitanja.

Govor – posmatramo sljedeće elemente: tečnost govora, jasnoća izražavanja misli, upotreba komunikacijskih strategija, poznavanje teme, bogatstvo i odgovarajuća upotreba riječi, izgovor, gramatička pravilnost.

Ovi elementi nemaju veliki značaj za početno učenje stranog jezika, kada je jezičko znanje skromno, već imaju značaja kasnije, kada su učenikove/cine jezičke sposobnosti razvijenije. Mogući oblici za provjeravanje govora: odazivanje na nastavnikove/cine jezičke impulse, pretvaranje slikovnih impulsa u riječ, preuzimanje uloga (simulacija) i igranje kratkih dijaloga, navođeni dijalozi, odgovaranje na pitanja vezana za pređeno gradivo, reagovanje na lična pitanja, recitovanje pjesama.

Provjeravanje pismenog izražavanja vrši se na tekstovima koje učenici/ce pišu pomoću navođenih zadataka i to na osnovu uzoraka. Kod pisanja posmatramo sljedeće elemente: jasnoća izražavanja, građenje rečenice (red riječi), jezička pravilnost, oblik teksta i čitljivost rukopisa, pravopis. Sa diktatima provjeravamo znanje pravopisa od petog razreda nadalje. Mogući oblici za ovo provjeravanje: traženje riječi koje ne spadaju u tekst, tačno/netačno, pitanja i odgovori, zadaci za povezivanje, zadaci razvrstavanja, zadaci dopunjavanja, izrada planiranih zadataka na poznatu temu.

Ocjenjivanje znanja vrši se upisivanjem u odgovarajući dokument (nastavni dnevnik) opisno ili brojčano. Konačna ocjena je brojčana.

Osnovna načela ocjenjivanja znanja:

svako ocjenjivanje je i provjeravanje, a svako provjeravanje nije nužno i ocjenjivanje, ciljevi ocjenjivanja su jasni i učenici/ce su sa njima upoznati, uputstva su jasna i nedvosmislena, planirani zadaci moraju imati primjer, kriterijumi ocjenjivanja su unaprijed dogovoreni i učenici/ce ih znaju, ocjenjujemo znanje učenika/ce a ne neznanje.

Pismeno ocjenjivanje vrši se kada se utvrdi da je nastavni sadržaj usvojen i utvrđen. U svakom klasifikacionom periodu, tj. prvom i drugom polugođu, učenici/ce imaju jedan pismeni zadatak. (osim u IV i V razredu). Nastavnik/ca mora unaprijed da ga najavi. Poslije pismenog zadatka učenici/ce zajedno pišu ispravak. Kontrolni zadaci mogu biti kraći od pismenih zadataka i njima možemo ocjenjivati parcijalna znanja ili sposobnosti.

9. RESURSI ZA REALIZACIJU

Nastava španskog jezika se izvodi u posebnoj učionici koja je opremljena grafoskopom, kasetofonom, CD playerom, audio kasetama i diskovima, videom i video kasetama, televizorom. Treba da raspolaže bibliotečkim fondom - rječnici, enciklopedije, metodike, knjige primjerene određenom uzrastu, časopisi i snimljeni video materijal.

Udžbenici

Pedagoški kriterijumi za izbor udžbenika su autentičnost teksta, mogućnost sadržajnog povezivanja, stepen motivacije i interesovanja, starosna struktura učenika/ca.

Osnova su kompleti udžbenika sa kasetama, radnim sveskama, priručnikom za nastavnika/cu.

Preporučuju se, ali ne i nameću, sljedeći udžbenici:

IV i V razred	Entre amigos 1	Curso de español para extranjeros Nivel elemental
VI i VII razred	Entre amigos 2	Nivel intermedio
VIII i IX razred	Entre amigos 3	Nivel superior

Okvirni spisak literature i drugih izvora

1. Alonso, E.: *¿Cómo ser profesor y querer seguir siéndolo?*, Edelsa; Madrid, (1994).
2. Barrutia, R.: *Fonética y fonología españolas*, John Wiley and Sons; New York, (1994).
3. *Glossa - Časopis za nastavnike stranih jezika, br.1*, Alijansa Jugoslavija – Francuska; Beograd, (1996).
4. *Osnove za obnovu nastavnih planova i programa osnovne škole*, Ministarstvo prosvjete i nauke; Podgorica, (2002).
5. Romera Castillo, J.: *Didáctica de la lengua y literatura*, Editorial Playor; Madrid, (1983).
6. Šotra, T.: *Savremene tendencije u nastavi stranih jezika – zbornik radova*, Univerzitet Crne Gore, Filozofski fakultet; Nikšić, (2001).
7. Sanches Perez, A.: *El método comunicativo y su aplicación a la clase de idioma*, SEGEL; Madrid, (1987).
8. Tomić, A.: *Izabrana poglavlja iz didaktike*, Filozofski fakultet; Ljubljana, (1997).

10. PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA/CA I STRUČNIH SARADNIKA

Nastavu španskog jezika u osnovnoj školi izvode profesori/profesorice španskog jezika i književnosti (Filološki fakultet), prema Zakonu o osnovnoj školi.

Predmetni program **ŠPANSKI JEZIK** za devetogodišnju osnovnu školu izradila je Komisija u sljedećem sastavu:

Vukićević Vesna, predsjednik i član